

Samostatnou skupinou objektů jsou pravouhlé zemní jámy, které sloužily k milířování vápna. Byly většinou doplňkem štěrkářských dílen, jejichž produkt nebyl využíván pouze k cestářským účelům. Mincovní nálezy umožnily datování podobných areálů na lokalitě do 18.–19. století. Většinu zaznamenaných jednokanálových pecí na vápno bylo možné rovněž zařadit až do rozmezí 18.–20. století, což svědčí o tom, že vývoj těchto technologií probíhal v tomto mladším novověkém úseku zhruba paralelně s milířováním. Podobně lze datovat i dvě pravouhlá (VO 209, VO 210) a jedno oválné milířiště (VO 234), která byla určena pro stavbu dřevouhelných milířů.

Vrcholné středověkou zaniklou hostěnickou hospodářskou plužinu tvořily ve zkoumaném prostoru pozůstatky mezních sypaných a skalnatých pásů, sledujících přibližně vrstevnice 380–430 m n. m. Nejmladší kovové nálezy získané průzkumem detektorem kovů datují zánik plužiny nejpozději do rozmezí 16. a 17. století. Povrchovou těžbu vápence dokumentují mělké těžební jámy a jámové lomy, někdy i s doklady jeho zpracování na štěrk. Datace evidovaných dobývek vápence byla poměrně obtížná. Skrze ojedinělé nálezy fragmentů pracovního a trhačského náčiní bylo lomy možné jen rámcově spojit s obdobím raného novověku, eventuálně s druhotným využitím v období 2. světové války, kdy byly některé skalnické a vápenické objekty využity jako vojenské obranné okopy. Na skalní hraně nad Hostěnickým propadáním a bývalým knížecím lomem byly lokalizovány dlouhé liniové okopy a u lesní cesty směřující k trati „U Lomu“ (předpolí Prostředního lomu Mokrá) bylo zaznamenáno drobné polní opevnění v podobě kulometných hnízd a okopů střežících při osvobozovacích bojích roku 1945 lesní komunikaci spojující Mokrou s Hostěnicemi.

Literatura

Příchystal, M., Vachútová, D. 2023: *Výroční zpráva 2022*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Summary

The rescue excavation at the Mokrá-Quarry site (Hostěnice cadastral area, Brno-Country District) continued in 2023, following the metal detector survey of the peripheral area of the large Mokrá Quarry conducted between 2017 and 2022. In 2023, an additional 51 features, four roads and 15 hedgerows of the historical field system were newly recorded. By 2023, the fieldwork had encompassed 307 archaeological features and structures related to the exploitation and processing of local stone resources, charcoal burning, agriculture, World War II and the now-defunct road network. The features identified through the metal detector survey were dated between the 13th–15th and 20th centuries. A newly discovered high medieval lime kiln is the 13th of its kind found in the area between Mokrá and Hostěnice.

Petr Kos

Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, okr. Brno-venkov) „Černá pole“, parc. č. 1131/2.

Novověk. Areál nezemědělské výroby. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -607482, -1145277; -607456, -1145288; -607469, -1145232

V souvislosti s pokračováním stavby obchvatu Čebína byla v srpnu 2023 dokončena skrývka v prostoru křižovatky Čebín/Sentice/Hradčany. Jde o rovinatou plochu nad jižním svahem, který klesá k Čebínskému potoku, kde byl v roce 2022 prováděn

záchraný výzkum polykulturního sídliště (Bíško 2023). Geologické podloží je zde tvořeno pestrou šálou jílu, písku a štěrkopísku. Ve skryté ploše byl identifikován pouze jeden nepravidelný objekt nejasné funkce. Chudé nálezkové spektrum tvořily především zvířecí kosti a několik zlomků keramiky, které umožnily rámcovou dataci do novověku. Je tedy zřejmé, že do tohoto prostoru pravděpodobně aktivity výše zmíněného sídliště již nezasahují, koncentrují se na mírné svahy jižně a západně od sledované plochy.

Literatura

Bíško, R. 2023: Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, k. ú. Sentice, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 64(1), 230–231.

Summary

A modern-period feature of unknown purpose was investigated during a rescue excavation in Hradčany (Hradčany u Tišnova cadastral area, Brno-Country District).

Richard Bíško

Hrozenová Lhota (okr. Hodonín)

Intravilán; křižovatka III/4992, III/4995, parc. č. 3292/4, 3300/6, 3300/7.

Vrcholný středověk – novověk. Vesnice/městečko. Plošný odkryv.

Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Masarykovo muzeum v Hodoníně, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 48.9108081N, 17.4160203E

Z důvodu zemních prací při úpravě hlavní křižovatky v Hrozenové Lhotě v srpnu 2023 byla provedena první fáze záchraného archeologického výzkumu (první polovina komunikace) pracovníky Masarykova muzea, p. o. V průběhu odkryvu bylo zdokumentováno 19 zahloubených objektů. Minimálně v pěti případech šlo o lépe zachované kruhové jámy původně zásobního účelu (obr. 55) a ve dvou případech se jednalo o pyrotechnologické zařízení s pecí zřejmě potravinářského účelu (obr. 56). Dále byl objeven příkopovitý útvar, který tvořil nejspíše součást ohrazení starší vesnice, a tři liniové úzké žlaby, jež mohly sloužit pro odvodnění prostoru na zdejších mírně klesajících svahu. Dobře dochován byl jeden typický kanálek se stěnami z pečlivě vyskládaných kamenů a se stříškou z plochých kamenných ploten.



Obr. 55. Hrozenová Lhota. Objekt č. 5 – zásobní jáma. Foto J. Šmerda.

Fig. 55. Hrozenová Lhota. Feature 5 – storage pit. Photo by J. Šmerda.